

Open Monumentendag 8 september 2007

Welkom in ons architectenbureau!

Architectuurstijl, vorm en materiaalgebruik

Het pand is door de Leidse architect B. Buurman (1883-1951) ontworpen om twee functies te dienen, als een woonhuis voor de architect en zijn gezin en een architectuur studio in één gebouw. De architectuurstijl wordt ook wel genoemd: het Zakelijk Expressionisme, in de overgangperiode naar *De Stijl*-architectuur.

Zoals zijn tijdgenoten W.M. Dudok, H.P. Berlage (gemeentemuseum 's-Gravenhage), enz. is Buurman sterk beïnvloed en geïnspireerd door de Amerikaanse (Chicago stijl) architecten o.a. Louis Sullivan en diens leerling/opvolger Frank Lloyd Wright.

Louis Sullivan's motto was: "form follows function".

Wright was de uitvinder van de "Prairie School" stijl gedurende de eerste 20 jaren van de 20^e eeuw, met als voorbeeld o.a. het vroege werk van Wright in Chicago's woonwijk Oak Park. In zijn boek "The Natural House" schrijft Wright (citaat): *I had an idea (it still seems to be my own) that the planes parallel to the earth in buildings identify themselves with the ground.*

En verder: *An idea (probably rooted deep in racial instinct) that **shelter** should be the essential look of any dwelling put the low spreading roof, flat or hipped or low gabled, with generously projecting eaves over the whole. I began to see a building primarily not as a cave but as a broad shelter in the open, related to vista, vista without and vista within.*

Voor Leiden is deze architectuur zeldzaam. Voor zijn eigen "home and studio" koos Buurman in 1924 voor degelijkheid door toepassing van duurzame bouwmaterialen en voor een architectuur met sterke horizontale belijningen van goten en dakranden boven metselwerk in mooi uitgevoerde regelmatige verbanden (kettingverband = afwisseling van twee strekken en een kop), afgewisseld met staand verband boven raampartijen strak afgewerkt met diepliggende voegen en horizontale ruitjes verwerkt in glas-in-lood ramen binnen zware raamkozijnen in grenenhout.

Bewezen is de degelijkheid: het platte dak heeft tot op heden geen lekkages vertoond! De hoofdingang aan de Cronesteinkade heeft een 1,20 meter brede voordeur van blank eikenhout met een smal verticaal venster, onder een luifel gevormd door een erker van de "bedienden kamertje". De dakrand volgt in vorm deze erker en accentueert hiermee de hoofdtoegang. De "dienstingang" ligt aan de Roodenburgerstraat.

Bijzonder zijn de tussenkamers beneden met de aanliggende kamers gescheiden door schuifdeuren tussen dubbele muren. Eén van de schuifdeuren is uitgevoerd in bijzonder mooi gekleurd glas in lood.

Verschillende kleuren tegelwerk is in de gangen en sanitaire ruimten toegepast, dit geeft aan iedere ruimte zijn eigen karakter.

Voor het woonhuisgedeelte heeft Buurman de woonruimten wel op de mooiste plek gesitueerd: op de hoek naast de monumentale voordeur. Ramen en een klein balkon op de verdieping boven de erker, met lichtinval en uitzicht aan beide zijde.

In het interieur zijn diverse vaste meubeltimmerwerken aangebracht, zoals bankjes, verborgen kastjes, hoekkasten en laden. In de tekenkamers zijn veel van de tekentafels en ladekasten verwijderd, om indertijd plaats te maken voor de grote "moderne tekentafels". Inmiddels zijn ook vele van deze tekentafels vervangen door computers. Enkele originele ladekasten voor het liggend opbergen van tekeningen zijn nog te vinden in de tekenkamer beneden. Nog steeds is het pand door de plaatsing van alle werkruimten aan de buitengevel, bijzonder geschikt als huisvesting voor een architectenbureau.

Zijn tuin liet Buurman ontwerpen door Mien Ruys (1904-1999), die met haar voorkeur voor eenvoud en heldere lijnen goed aansloot op de bouwstijl.



Open Monumentendag 8 september 2007

Situering van het pand Cronesteinkade 18

Heel eigenzinnig en gedurfd heeft Buurman zijn huis annex studio tien meter teruggelegd t.o.v. de rooilijn op de hoek van de Cronesteinkade en de Roodenburgerstraat.

De tuin is hiermee als het ware “geofferd of geschonken aan de stad”, visueel en ruimtelijk “weggegeven” aan de openbare ruimte. De twee andere woningen aan weerszijden van dit hoekpand zijn weer netjes teruggeplaatst in de rooilijn, waarvan er één voor de weduwe Mulder was bestemd aan de Cronesteinkade 16. De architectuur van de drie panden vormen een sterke eenheid in ontwerp, stijl en materialen.

Dezelfde gele Friese baksteen heeft Buurman een paar jaar later ook toegepast bij het ontwerp van het pand tegenover zijn woonhuis: het Joodse weeshuis.

Informatie uit het boek “Een wijk met aanzien, 100 jaar Burgemeesterswijk in Leiden” door Thomas van Duin en Frans Hoek (pagina 10):
Voor deze straat (Was- en Rodenburgerstraat) en de Cronesteinkade was al eerder concessie tot bouwen verleend aan de bekende Leidse architect W.C. Mulder (1850-1920). De bebouwing liet echter lang op zich wachten...

Deze bebouwing zou pas na Mulder's dood door zijn opvolger Buurman ontworpen worden (pagina 12):
Vijf jaar daarvoor (de bouw van het Centraal Israëlitisch Wees-en Doorganghuis (1029)) had Buurman zijn eigen huis annex atelier (noot ds: architectuurstudio lijkt mij een betere benaming) laten bouwen op de hoek van de Cronesteinkade en de Roodenburgerstraat. In beide gebouwen is van dezelfde geel-kleurige Friese baksteen gebruikt gemaakt. Het woonhuis werd gebouwd op een stuk grond dat voorheen in het bezit was van de weduwe van zijn voormalige compagnon W.C. Mulder. (noot ds: Mulder is in 1920 overleden). Aan weerszijden van zijn eigen huis ontwierp Buurman nog twee andere woningen, waarvan er één voor de weduwe Mulder was bestemd.

Architecten en het bureau: data

W.C. Mulder (1850-1920)

B. Buurman (1883-1951)

M.P. Schutte (1914-2007)

Tammo Bruins (1953-...) en Djuanita Soedjono (1954-...)

1872

W.C. Mulder vestigt zich als zelfstandig architect

Tot 1928

Mulder en Buurman

Na 1928

architectenbureau B. Buurman

Maart 1947

Schutte in dienst gekomen

Januari 1948-1963

Buurman en Schutte

Juni 1951

Buurman overleden

Januari 1963-31 december 1973

Schutte en Bellaard

Januari 1974-31 december 1979

architectenbureau ir. M.P. Schutte b.i.

Januari 1980-31 december 1983

Buro voor Stedebouw en Architectuur Schutte-van

Heelsbergen- Jansen Leiden B.V.

Januari 1984

Schutte & Partners, directeur ir. A.K.D.D. Soedjono b.i.

1986

Bruins Soedjono Architecten B.V. BNA, de directie wordt versterkt met de toetreding van ir. T.W.A. Bruins b.i.

